

Dit voorjaar sluiten het lagekostenbedrijf en het hightechbedrijf van ASG na acht jaar onderzoek hun deuren. De onderzoeksresultaten werden breed uitgemeten, maar wat zijn de bevindingen van de bedrijfsleiders? In deel één van deze serie zijn Martin de Bree (hightechbedrijf) en Roel Withaar (lagekostenbedrijf) aan het woord over de huisvesting.

Koecomfort centraal bij huisvesting

Koeborstel levert niet alleen koe comfort, maar ook arbeidsbesparing

MARTIN DE BREE

Voor de doelstelling om met tachtig koeien acht ton melkquotum vol te melken is dit een prima stal. De dwarsopstelling van de boxen ten opzichte van het voerhek betekent veel vrijheid en voldoende vluchtroutes voor de koe. Het werken met de mestschuif was de eerste jaren wel erg bewerkelijk en kostbaar. Door de dwarsopstelling waren er veel hoekkatrollen die onderhoud vragen, de ketting zat regelmatig vast in de roosters en er was veel handwerk om de meege-schoven mest op het eindpunt te verwerken. De komst van de mestschuifrobot leverde tien minuten per dag aan arbeidsbesparing op en de onderhoudsproblemen waren verleden tijd. Nog zo'n investering die niet alleen koe-

comfort oplevert, maar ook arbeidsbesparend werkt, is de koeborstel. Sinds de koeborstel er hangt hoeven we geen koe meer te scheren. De borstel haalt alle overtollige haren weg; we scheren alleen nog maar staarten en de uierharen branden we weg. Het zaagtanddak is vooral in de zomer gunstig. Er is geen direct zonlicht in de stal, zodat de temperatuur goed blijft en ook de dakisolatie werkt goed. Toch is ook hier de ventilatie bij weinig wind niet optimaal. Ik heb de bomen en struiken om de stal verwijderd om voldoende luchtstroming te houden, maar bij echt windstil weer werd het te warm in de stal. Een gangbare ventilator plaatsen was niet eenvoudig vanwege de dakconstructie. De nieuwe cycloonventilator bracht de oplossing. Deze ventilator staat op een paal waarbij je de hoek van de winduitlaat in kunt stellen. De laatste jaren is er gewerkt met de Atlantis-voerrobot, waarmee je individueel ruwvoer kunt verstrekken. Ik wilde dat de Atlantis bij de melkrobot en de water-

bak kwam te staan om daar het koeverkeer te concentreren. Dat betekende dat we ligboxen moesten inleveren en daarom hebben we twaalf nieuwe ligboxen op de voergang geplaatst. De afmetingen en de matten van deze boxen zijn precies hetzelfde als bij de oude boxen, maar toch liggen de koeien het meest in de nieuwe boxen. Dat komt doordat de melkkoeien hier van zich af kunnen kijken. Koeien zijn nieuwsgierig en willen graag naar buiten kijken wanneer ze liggen te herkauwen. De eerste jaren werkten we met een koematras met een toplaag die niet 100 procent waterdicht was. We hadden toen te veel last van mastitis. Ik heb vervolgens een paar droge doeken in de box gelegd met daarbovenop een gewicht van 400 kilo. Nadat ik na een half uur het gewicht eraf haalde en merkte dat je de doeken kon uitwringen van het vocht dat ze opgenomen hadden vanuit het matras wist ik genoeg; de matrassen zijn kort daarna vervangen door matrassen met een waterdichte toplaag.

ROEL WITHAAR

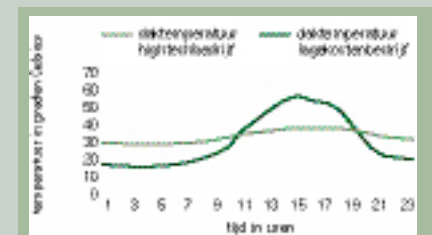

Om goedkoop te bouwen is er gekozen voor een beperkte vloeroppervlakte en is er per drie koeien één plaats aan het voerhek. Dat werkt prima, zolang je er maar voor zorgt dat er altijd voer voor het voerhek ligt. We hebben 64 ligboxen en het melken van zeventig koeien met een gemiddelde productieniveau van 7500 kg melken past nog prima. Hoogproductieve koeien zouden meer moeite hebben met een overbezetting, maar onze koeien kunnen wel wat hebben. Het voerhek is geen vastzethak, maar dat is met dit aantal koeien niet nodig. Koeien die tochtig zijn, doe ik in de melkstal een halster om zodat ik ze na het melken gemakkelijk kan vangen.

De dwarsventilatie in de stal is ideaal. Ik hou van een open stal; je hebt een goed overzicht en het klimaat is prima. In de winter en 's morgens is het voor mezelf wel eens koud, maar voor de koeien is het prettig. De stal is niet geïsoleerd en heeft geen ventilator, maar dat is niet nodig omdat we zo veel mogelijk weiden. In de zomer zijn de koeien alleen met melktijd in de stal. De goede dwarsventilatie zorgde in het begin wel voor problemen met de vloer. Dat was een schuine vloer met een giergeot in het midden, zodat we de vaste mest en gier konden scheiden. Door deze mestscheiding, de schuine ligging en de snelle opdroging van de vloer werd het in de zomer veel te glad. Dat heeft in de beginjaren koeien gekost en vooral ook veel arbeid. Door een nieuwe, vlakke vloer met honingraatprofiel te storten waren die problemen voorbij. Zelf zou ik kiezen voor een roostervloer. Een mestschuif heeft veel onderhoud en gaat altijd stuk op het moment dat het jou niet past. In het begin werkten we met stro in de

boxen. Qua koecomfort is dat ideaal, maar arbeidstechnisch is het zwaar en tijdrovend. Nu werken we met zaagsel. Dat zit in zakken, omdat losgestort zaagsel met de kruiwagen naar binnenrijden te veel tijd kost. Wanneer je die uren gaat rekenen kan de lagere prijs van los zaagsel niet uit. Ik twijfel of ik een boxmatras zou kiezen. Arbeidstechnisch is dat gemakkelijker, maar qua koecomfort zijn diepe boxen ideaal. Bij het jongvee passen we koude opfok toe. Kalfjes blijven totdat ze vier weken oud zijn in tot iglo omgebouwde, oude lijmvaten. Daarna gaan ze naar de romneyloods, waar ze tot vijftien maanden op stro zitten. Dat stro is bewerkelijk, maar geeft veel comfort. Wel zou ik bij de oudere dieren het deel achter het voerhek onderkelderen. Dat scheelt uitmestwerk en stro. De jongveestal is bewust met de open kanten naar het noorden en zuiden geplaatst, zodat in de winter de zon in de stal kan schijnen. Vanwege de regeninslag zou ik zelf de stal een kwartslag draaien.

Figuur 1 – Daktemperatuur tijdens warme zomerdag (augustus 2001)

Figuur 2 – Slipincidenten na drie loopronden door koe op lagekostenbedrijf

	hellende vloer 2003 holstein	hybridevloer 2004-2005 montb. holstein
gem. achter voerhek	—	0,46 0,96
gem. tussen ligboxen	2,04	0,58 1,08